

Välkommen

Valet 2018[+ FÖLJ](#)

Stenhård kritik mot regeringens ändringar av grundlagarna

SAMHÄLLE sön 18 mar 2018

Ett nödvändigt skydd av den personliga integriteten – eller en farlig urholkning av några av demokratins viktigaste grundpelare?

Nu växer kritiken mot regeringens föreslagna förändringar av grundlagarna som reglerar yttrande- och tryckfriheten.

– I ett annat politiskt läge kan det här få mycket allvarliga konsekvenser, säger yttrandefrihetsexperten Nils Funcke.

Sverigedemokraterna kräver att frågan avgörs i en folkomröstning.

[ANNONS](#)

I januari 2014 lanserades sajten [Lexbase](#). Tjänsten gör det möjligt för vem som helst att – med personuppgifter eller via en karta – ta reda på om någon är dömd för brott. Domarna kan sedan laddas ner i sin helhet mot en avgift.

Lexbase fick omedelbart massiv kritik. Sajten beskyldes för att hänga ut gärningsmän och kränka brottsoffer genom att tillgängliggöra uppgifter som kan vara mycket känsliga. Datainspektionen gick ut och krävde en grundlagsändring – och en rad politiker anslöt sig till den linjen.

– Jag håller med Datainspektionen om att lagstiftningen behöver ses över, sa [Morgan Johansson \(S\)](#), som då var ordförande i riksdagens justitieutskott.

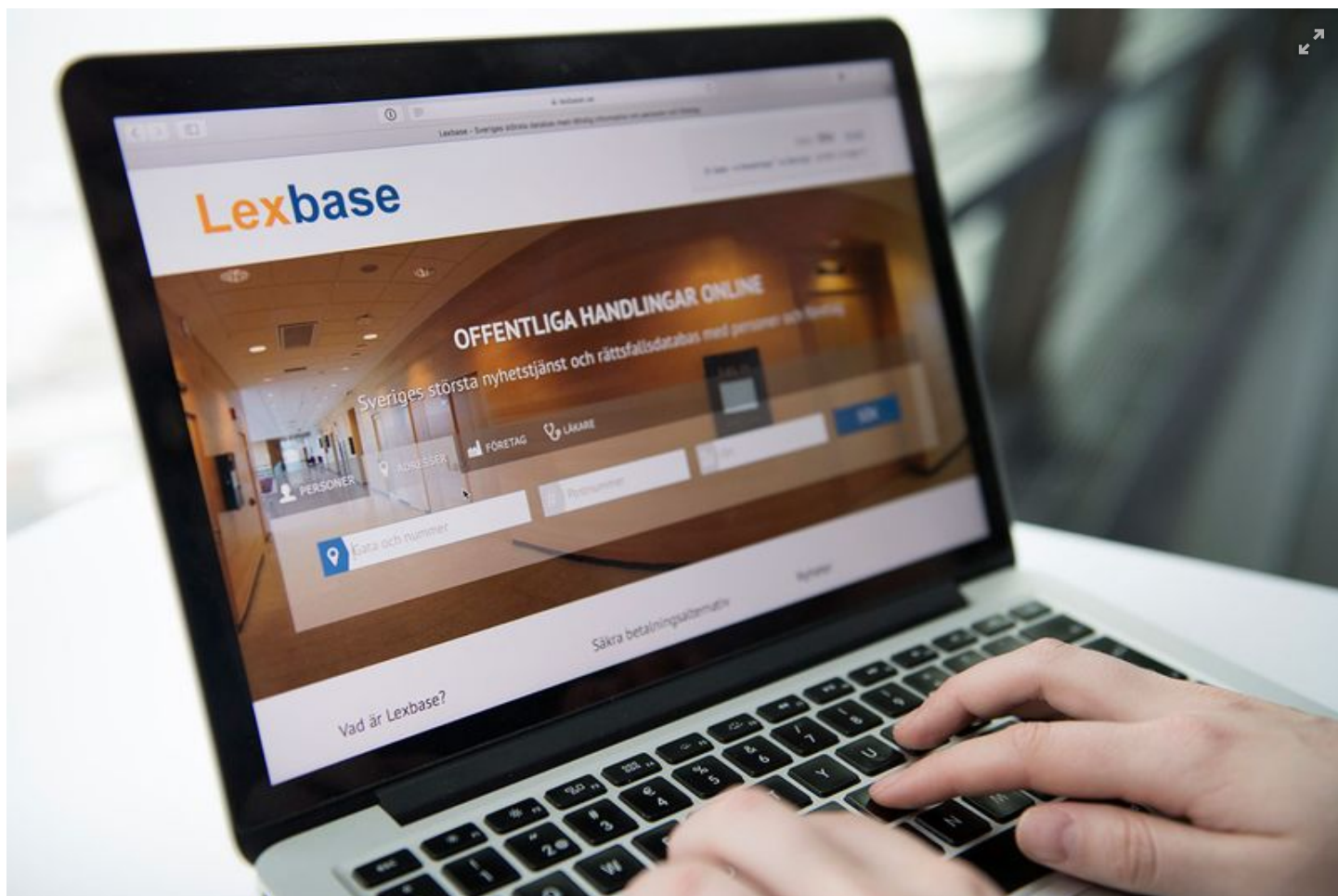

FOTO: HENRIK MONTGOMERY/TT

Vill stoppa Lexbase

I slutet av förra året gjorde Johansson, numera justitieminister, slag i saken och la fram en proposition om förändringar i de två mediegrundlagarna: tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen.

Regeringen vill göra det möjligt att förbjuda vissa sajter att publicera personlig information på ett sätt som innebär att människors integritet kan hotas. Förslaget syftar till att stoppa Lexbase och andra liknande tjänster. Kritiken har dock varit hård från flera håll – och den växer för varje dag.

ANNONS

– Det är självklart att man ska ta ansvar för det som publiceras på nätet. Här har vi ju det pressetiska systemet och yrkesreglerna som bygger på självreglering, säger Tove Carlén, jurist på Journalistförbundet.

Hon fortsätter:

– Nu vill regeringen ändra grundlagen och förbjuda publiceringen av vissa saker. Då måste vi som värnar om yttrandefriheten hissa varningsflagg.

Kritiken: Bekymmersamt

Yttrandefrihetsexperten [Nils Funcke](#) ser en risk att förbudet mot att lägga ut känsliga uppgifter följs av flera inskränkningar.

– Jag tycker att det är mycket bekymmersamt att man vill bryta ut vissa saker ur grundlagen. Det kan leda till en situation där fler och fler typer av yttranden undantas från grundlagsskyddet. Den risken är särskilt stor när det görs på så luddiga grunder som i det här fallet, säger han.

I framtiden kan konsekvenserna av ändringarna i grundlagen bli mycket allvarliga, menar Funcke.

– I ett annat politiskt läge skulle exempelvis en sammanställning av politiker som brutit mot lagen kunna anses kränka den personliga integriteten. Då skulle den kunna stoppas från publicering.

– Hela tanken med grundlagarna är att de ska stå pall när det blåser hårt inom riket eller utifrån. De ska inte falla till föga för tillfälliga förändringar i opinionen.

FOTO: JONAS EKSTRÖMER / TT

Slår mot resurssvaga

Även om förändringarna skulle införas så kommer rättsliga databaser även framgent att vara tillgängliga för journalister, jurister och andra som betalar för abonnerade tjänster. Enligt Nils Funcke riskerar de nya bestämmelserna att slå mot personer med begränsade resurser.

– Den som har mycket pengar kommer att få tag på domar ändå. Att tillgången på allmänna handlingar begränsas för vissa men inte för andra tycker jag är stötande.

– Det finns alltid en risk att sådana här tjänster missbrukas, men det är priset vi får betala för att vi har så långtgående insyn i det allmänna. Dessutom är sådant missbruk redan straffbart.

Ska inte påverka medier

Regeringen har slagit tillbaka mot kritiken genom att hävda att nyhetsmedier inte ska påverkas av förändringarna. I propositionen finns formuleringar som slår fast att ”det är av största vikt att seriös, granskande journalistik inte på något sätt ska kunna hämmas av regleringen”.

SURFA LOSS MED DIN ONEPLUS 5T!

Fri surf på sociala medier

Även det har fått Nils Funcke att reagera.

– Detta väcker en mängd frågor: Vad är seriösa medier? Vilka kriterier ska användas för att avgöra det? Och vem ska bestämma? Sådana formuleringar ger ett enormt utrymme för framtida omtolkningar.

FOTO: ANDERS WIKLUND/TT

Justitieminister Morgan Johansson ser dock inga sådana risker.

– Den reglering som föreslås handlar om rena register. En nyhetsartikel är inte och ska inte heller kunna bedömas som ett register. Syftet med lagförslaget är att förbjuda privata belastningsregister och register med mycket känsliga uppgifter. – Medias särskilda roll i samhället att granska makten påverkas inte, säger han i en kommentar till Aftonbladet.

Ministern fortsätter:

– Genom en enkel sökning kan vem som helst söka uppgifter om sina grannar eller arbetskamrater. Även om det skulle vara möjligt att driva processer om förtal måste lagstiftaren ta hänsyn till den mängd uppgifter som det handlar om.

– Eftersom nätet aldrig glömmmer kan uppgifterna dessutom finnas kvar för alltid. En dömd person som tagit sitt straff har rätt att få börja om och ett brottsoffer rätt att gå vidare.

SD kräver folkomröstning

Samtliga riksdagspartier utom Sverigedemokraterna har ställt sig positiva till propositionen.

I en motion skriver SD-ledamöterna Jonas Millard och Fredrik Eriksson att förslagen kan ge etablerade nyhetsmedier fördelar gentemot så kallade "alternativa" nyhetssajter:

”Att uppgifter vid flera tillfällen publicerats som starkt bör ifrågasättas och kritiseras är ett obestridligt faktum. Publicistiska övertramp är dock inte förbehållna alternativa medier utan kan skönjas i dagens mediesektor i stort och gäller även medieaktörer som av tradition ses som just seriösa.”

SD vill att förslaget avgörs i [en folkomröstning](#).

Partiet har tillräckligt många mandat för att få riksdagen att pröva frågan. För att en folkomröstning ska bli verklighet måste dock en tredjedel av ledamöterna stödja initiativet. Här hoppas SD på stöd från Moderaterna.

M-ledamoten Andreas Norlén, ordförande för Konstitutionsutskottet, uppger för Aftonbladet att partiet ännu inte tagit ställning till SD:s begäran.

ANNONS

– Enligt regeringsformen kan ett yrkande om folkomröstning om ett vilande grundlagsförslag läggas fram först efter att riksdagen har antagit grundlagsförslaget som vilande. Riksdagen väntas rösta om förändringarna av tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen i maj. Om någon därefter lägger fram ett yrkande om folkomröstning kommer vi att ta ställning till det då, säger Norlén i ett uttalande.

Viktigaste frågorna inför valet 2018

FAKTA

De föreslagna förändringarna

► Propositionen föreslår en rad förändringar av yttrandefrihetsgrundlagen och tryckfrihetsförordningen. Enligt regeringen gör det moderna informationssamhället att det är nödvändigt att uppdatera lagarna.

► Förelagen bygger på ett betänkande från Mediagrundlagskommittén som kom 2016

LÄS MER

LÄS OCKSÅ

SD begär folkomröstning om grundlagsändringar

LÄS OCKSÅ

Spioneriförslag oroar svenska medier

GUSTAF TRONARP

18 mars 2018 ⌚ 12:25

ARTIKELN HANDLAR OM

Valet 2018

+ FÖLJ

Yttrandefrihet

+ FÖLJ

Tryckfrihet

+ FÖLJ

ANNONS

LÄS OCKSÅ

19 mars **SAMHÄLLE**

Bert ska göra Busch Thor till ny Merkel

13 mars **SAMHÄLLE**

S vill förbjuda religiösa friskolor

19 mars **SAMHÄLLE**

C positiva till nytt regeringsförslag om ensamkommande

15 mars **SAMHÄLLE**

Löfven: Kommuner ska bestämma om böneutrop

17 mars **SAMHÄLLE**

Kent Ekeröth petas från listan – SD-ledningen fick sin vilja igenom

▲ [TILL TOPPEN](#)